

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

4. Земляний М.Г. До оцінки рівня енергетичної безпеки. Концептуальні підходи / М.Г.Земляний // Стратегічна панорама. – 2009. - № 2. – С. 56-64.
5. Микитенко В. На чому базується енергетична безпека держави / В. Микитенко// Вісник НАН України. – 2005. - № 3. – с.41-46
6. Полищук А. Как Япония обеспечивает свою энергобезопасность / А. Полищук // Мировая энергетика. – 2009. - № 2
http://www.worldenergy.ru/doc_20_57_2982.html
7. BP Statistical Review of World Energy 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до звіту: www.bp.com/liveassets/bp_internet/globalbp/globalbp_uk_english/reports_and_publications/2008.pdf
8. Key world energy statistics 2009 [Електронний ресурс] / International energy agency. – Paris. – 2009. – 80 p. - Режим доступу до звіту: <http://www.worldenergyoutlook.org/>

РЕЗЮМЕ

У статті розглянуто системи енергетичної безпеки країн-найбільших споживачів енергетичних ресурсів, виявлено існуючі загрози та визначено напрями її посилення.

Ключові слова: енергобезпека, енергоресурси, світовий ринок

РЕЗЮМЕ

В статье рассмотрены системы энергобезопасности стран-крупнейших потребителей энергетических ресурсов, выявлены существующие угрозы и определены направления ее усиления.

Ключевые слова: энергобезопасность, энергоресурсы, мировой рынок

SUMMARY

The systems of energysafety of the countries-largest users of power resources are considered in the article, existent threats are exposed and directions of its strengthening are certain.

Keywords: energysafety, power resources, the world market

ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ТРУДОВИХ ПОТОКІВ

Муромець Н.С., к.е.н., доц. кафедри управління персоналом і економіки праці, Донецького національного університету

Постановка проблеми. Сучасні економічні тенденції обумовили те, що світова економічна криза не оминула вітчизняний ринок праці, для якого деякий час характерними будуть такі процеси, як зниження загального розміру зайнятості і зростання безробіття, різке зростання диференціації в оплаті праці, вивільнення робочої сили з державних підприємств і організацій у зв'язку зі спадом виробництва. Відбувається інтенсивний перерозподіл кадрів між галузями і секторами економіки з високим рівнем добровільної текучості. Тому для забезпечення ефективного функціонування вітчизняного ринку праці слід чітко розуміти принципи управління і формування трудових потоків.

Аналіз останніх досліджень. Еволюція досліджень в області руху населення й трудових ресурсів привела до виникнення об'єктивної необхідності комплексного підходу щодо регулювання процесів руху працівників. Ці проблеми знайшли відображення в роботах Н.О.Аїтова, І.С. Безрукова, Б.Д. Бреєва, Л.М. Данилова, Т.І. Заславської, В.Г. Костакова, А.Є.Котляра, В.П. Крюкова, І.С.Маслової, В.С.Немченко, Л.Л.Рибаківського, О.В.Староверова, Л.С.Чижової і інших авторів. Питанням вивчення проблем розвитку ринку праці приділяли увагу багато вчених, однак, питанням регулювання інтенсивністю трудових потоків на внутрішніх ринках праці за умов дослідження впливу на них націона залишаються малодослідженими.

Метою статті є розробка концептуальних підходів щодо управління інтенсивністю трудових потоків під впливом факторів національного ринку праці і посилення глобалізації світової економіки, а також обґрунтування принципів формування трудових потоків як складових логістичних потоків при утворенні логістичних ланцюгів галузевого, регіонального, народногосподарського і світового масштабів.

Результати дослідження. На процес функціонування трудових потоків та рівень їх інтенсивності на рівні окремих підприємств суттєвий вплив здійснює сучасний стан національного ринку праці. Слід визнати, що за період 2007-2008 рр. на ринку праці України відбулися суттєві зміни щодо економічної активності населення працездатного віку: збільшення рівня економічної активності з 71,7% до 72,3% населення відповідного віку; збільшення рівня зайнятості з 66,7% до 67,3% населення відповідного віку; зменшення обсягів самостійної зайнятості – на 7,2; зростання кількості безробітного населення (за методологією МОП) на 0,5% ; зростання кількості працівників які: переведені з ініціативи адміністрації на скорочений графік роботи – в 2,4 рази; знаходились в адміністративних відпустках з ініціативи адміністрації – на 41,8%; збільшення кількості працівників, які вчасно не отримали заробітну плату – у 3,1 рази та інші. За даними вибіркового обстеження населення (домогосподарств) з питань економічної активності середньомісячна чисельність економічно активного населення віком 15–70 років у 2008р., порівняно з 2007р., збільшилась на 0,3% і становила 22,4 млн. осіб, з яких 21,0 млн.осіб або 93,6% були зайняті економічною діяльністю, а решта 1,4 млн.осіб – відповідно до методології Міжнародної організації праці (МОП) класифікувались як безробітні (рис.1).

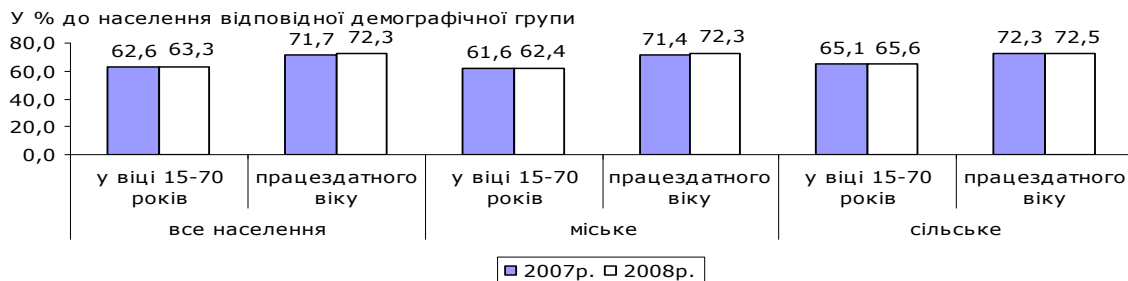


Рис. 1 Рівень економічної активності населення віком 15–70 років у 2007–2008рр.

Незважаючи на стрімке зростання безробіття серед населення працездатного віку в останньому кварталі 2008р., рівень безробіття (за методологією МОП) в середньому за 2008р. порівняно з 2007р. не змінився та склав 6,9%. Зростання цього показника спостерігалось серед жінок, на відміну від чоловіків, та серед сільського населення ніж серед міського населення (рис.2.2.).

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

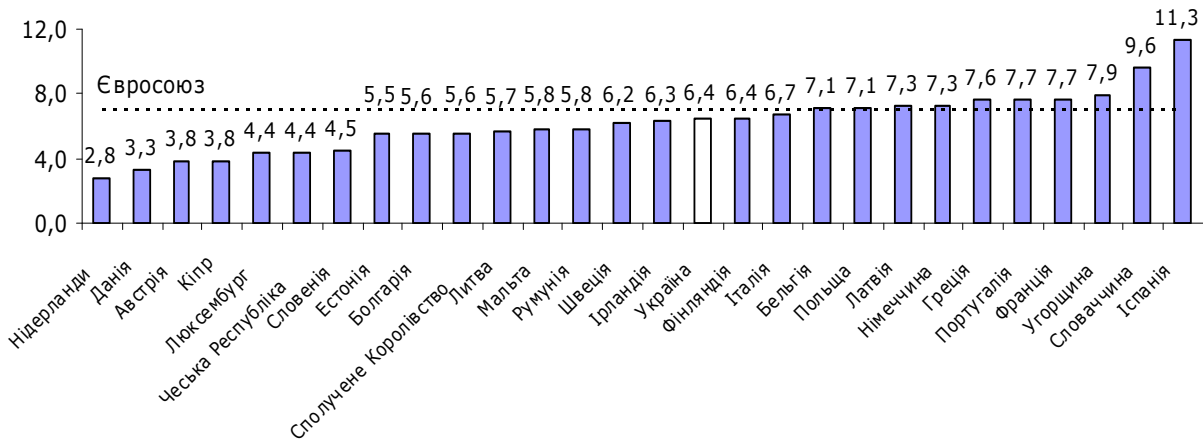


Рис.2. Рівень безробіття населення (за методологією МОП) у країнах Євросоюзу (27 країн) та в Україні у 2008 році у % до економічно активного населення у віці 15 років і старше, для України – у віці 15-70 років [1].

Найвищий рівень безробіття (за методологією МОП) спостерігався серед молоді віком 15-24 роки, а найнижчий – серед осіб віком 50-59 років (рис.3). Основними причинами незайнятості безробітних віком 15-70 років (за методологією МОП) у 2008р. виступали: звільнення за власним бажанням (38,6%), вивільнення з причин економічного характеру (28,1%), непрацевлаштованість після закінчення навчальних закладів (18,3%), звільнення у зв'язку з закінченням терміну дії трудового договору (10,9%) .

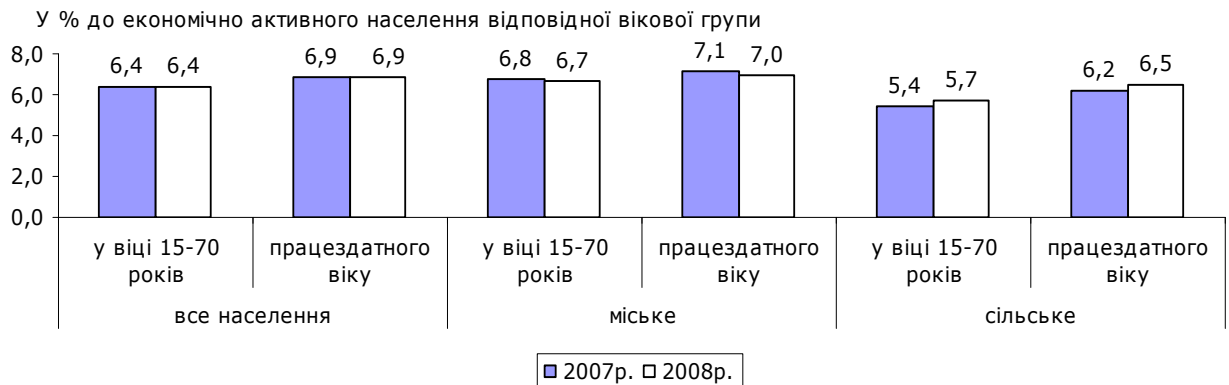


Рис.3 Рівень безробіття населення (за методологією МОП) у 2007 – 2008рр.

Навантаження незайнятого населення порівняно з 2007р. зросло майже вдвічі та на кінець 2008р. становило 96 осіб на 10 вільних робочих місць (вакансій). Зниження потреби в працівниках на заміщення вільних робочих місць у грудні 2008р. у порівнянні з відповідним місяцем 2007р. спостерігалось в усіх видах економічної діяльності.

Найбільше зниження цього показника відбулося в таких видах економічної діяльності, як добувна промисловість (на 69,2%), будівництво (на 63,9%), переробна промисловість (на 61,4%) (табл.1). Наявність структурної диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією за професіями є фактором, що обмежує можливості працевлаштування безробітних та задоволення потреб роботодавців у працівниках.

У 2008р. порівняно з попереднім роком спостерігалось зростання мобільності робочої сили. Коефіцієнт валового обороту робочої сили (відношення кількості прийнятих і вибулих до середньооблікової кількості працівників) становив 61,1% проти 60,4% у 2007р. (таблиця 2).

Таблиця 1

Навантаження незайнятого населення на 10 вільних робочих місць (вакансій), осіб на кінець періоду

| Країна | 2007р. | 2008р. |
|-------------|--------|--------|
| Україна | 39 | 96 |
| Азербайджан | 41 | 43 |
| Білорусь | 14 | 11 |
| Вірменія | 951 | 1153 |
| Казахстан | 26 | 33 |
| Киргизстан | 209 | 190 |
| Молдова | 23 | 33 |
| Росія | 15 | 19 |
| Таджикистан | 47 | 43 |

Зростання показника відбулось через збільшення (на 2,1 в.п.) рівня вибуття працівників. Рівень прийому зменшився на 1,4 в.п. При цьому тільки протягом жовтня-грудня 2008р. з підприємств звільнилось 1166,4 тис. осіб, або 10,4% середньооблікової кількості штатних працівників, що на 4,1 в.п. менше, ніж було прийнято у цьому періоді .

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Таблиця 2

| Показники | Рух робочої сили | | | |
|---------------------------------|-------------------------------|--------|--|--------|
| | Кількість штатних працівників | | | |
| | тис. осіб | | у % до середньооблікової кількості штатних працівників | |
| | 2007р. | 2008р. | 2007р. | 2008р. |
| Прийнято | 3388,1 | 3223,5 | 29,7 | 28,3 |
| Вибуло | 3500,5 | 3736,4 | 30,7 | 32,8 |
| у тому числі | | | | |
| у зв'язку зі скороченням штатів | 97,4 | 88,6 | 0,9 | 0,8 |
| з причин плинності кадрів | 3040,2 | 3285,5 | 26,6 | 28,8 |

Переважає більшість працівників (87,9%), які в 2007 році, залишили робочі місця за власним бажанням. Кількість працівників, вивільнених у зв'язку зі скороченням штатів, зменшилась на 9,0%, а її частка по відношенню до середньооблікової кількості штатних працівників – на 0,1 в.п. Використання робочої сили у 2008р. характеризувалося значним збільшенням обсягів вимушеної неповної зайнятості, в основному протягом останнього кварталу, як видно з табл.3.

Кількість працівників, які з ініціативи адміністрації були переведені на скорочений робочий день (тиждень), у 2008р. порівняно з попереднім роком збільшилася в середньому по економіці та у промисловості в 2,4 рази. На 41,8% зросла кількість працівників, яким надавалися вимушені адміністративні відпустки, у промисловості – на 14,9%.

У 2008р. збереглася тенденція щодо зростання рівня номінальної заробітної плати, про що свідчать дані щомісячного державного статистичного спостереження підприємств з питань статистики праці.

Середньомісячна номінальна заробітна плата у 2008р. становила 1806 грн. та перевищила на 33,7% відповідний показник у попередньому році (найвищий темп зростання показника за останні 3 роки) й майже втричі прожитковий мінімум для працездатної особи, що діяв у грудні (669 грн.) (рис.4).

Таблиця 3

Динаміка вимушеної неповної зайнятості за окремими видами економічної діяльності

| | Кількість працівників, які з ініціативи адміністрації | | | | | | | |
|---|---|--------|--|--------|-------------------------|--------|--|--------|
| | працювали неповний робочий час | | | | перебували у відпустках | | | |
| | тис. осіб | | у % до середньооблікової кількості працівників | | тис. осіб | | у % до середньооблікової кількості працівників | |
| | 2007р. | 2008р. | 2007р. | 2008р. | 2007р. | 2008р. | 2007р. | 2008р. |
| Усього | 505,5 | 1205,8 | 4,4 | 10,6 | 126,5 | 179,5 | 1,1 | 1,6 |
| з них | | | | | | | | |
| Сільське господарство, мисливство та пов'язані з ними послуги | 49,3 | 71,4 | 6,3 | 10,2 | 8,6 | 9,8 | 1,1 | 1,4 |
| Промисловість | 274,7 | 657,9 | 8,4 | 20,6 | 87,8 | 100,9 | 2,7 | 3,2 |
| Будівництво | 38,8 | 124,2 | 7,8 | 25,0 | 15,4 | 28,1 | 3,1 | 5,7 |
| Діяльність транспорту і зв'язку | 88,8 | 153,4 | 9,1 | 15,7 | 6,3 | 13,8 | 0,6 | 1,4 |

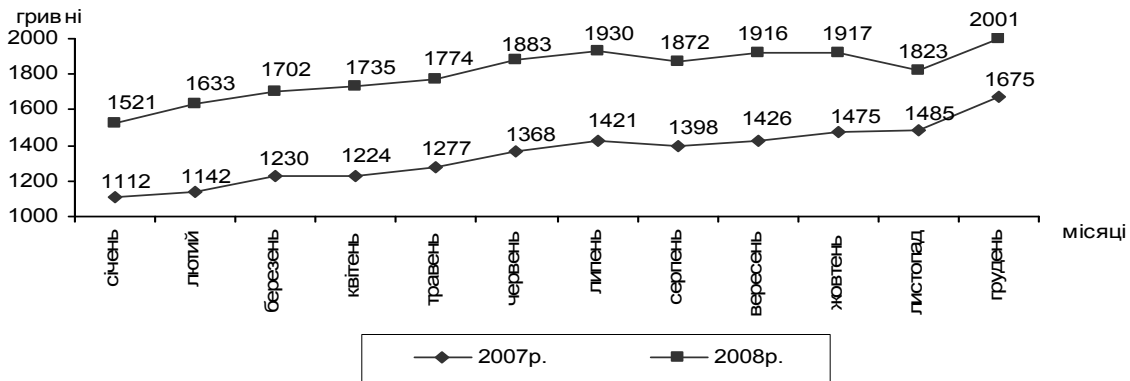


Рис. 4 Динаміка номінальної заробітної плати у 2007-2008рр.

Одним з основних важелів політики держави у сфері оплати праці є підвищення в законодавчому порядку соціальних гарантій – мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму. Зокрема впродовж 2008р. мінімальний рівень оплати праці поступово підвищувався з 515 грн. у січні до 605 грн. у грудні. Проте в Україні він є значно нижчим від відповідних стандартів країн Євросоюзу і становить в середньому за 2008р. 69 євро. Для порівняння варто навести цей показник за законодавством окремих держав – членів ЄС, які віднесені Євростатом до третьої умовної категорії країн за рівнем мінімальної гарантованої заробітної плати: у Болгарії – 112, Румунії – 141, Латвії – 229, Литві – 232, Словаччині – 242, Угорщині – 272, Естонії – 278, Чехії – 304, Польщі – 313 євро [2].

Диференціація розміру заробітної плати у 2008р., як і раніше, визначалася видом економічної діяльності. Найбільш оплачуваними в країні були працівники авіаційного транспорту та фінансових установ, у яких розмір заробітної плати у 2 рази перевищує середній по економіці. Серед промислових видів діяльності на підприємствах по добуванню паливно-енергетичних корисних копалин та по виробництву коксу, продуктів нафтоперероблення рівень оплати праці був у 1,5 рази вищий ніж середній по економіці та на третину – ніж по промисловості.

Також при збереженні постійно високих темпів приросту значно нижчою залишається заробітна плата працівників сільського господарства, рибальства та рибництва, а також виробництва текстилю, одягу, хутра, шкіри та виробів зі шкіри. Співвідношення рівня оплати праці в зазначених видах діяльності з середнім по економіці не перевищує 60%.

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Середньомісячна номінальна заробітна плата у 2008р. становила 1806 грн. та перевищила на 33,7% відповідний показник у попередньому році (це є найвищий темп зростання показника за останні 3 роки) й майже втричі прожитковий мінімум для працездатної особи, що діяв у грудні (669 грн.).

Висновки. Таким чином, за результатами проведеного дослідження стану ринку праці України, можна зазначити про зростання глибини і швидкості вихідних трудових потоків.

Навантаження незайнятого населення порівняно з 2007р. зросло майже вдвічі та на кінець 2008р. становило 96 осіб на 10 вільних робочих місць (вакансій). Зниження потреби в працівниках на заміщення вільних робочих місць у грудні 2008р. у порівнянні з відповідним місяцем 2007р. спостерігалось в усіх видах економічної діяльності.

Наявність структурної диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією за професіями є фактором, що обмежує можливості працевлаштування безробітних та задоволення потреб роботодавців у працівниках. У 2008р. порівняно з попереднім роком спостерігалось зростання мобільності робочої сили. Коефіцієнт валового обороту робочої сили (відношення кількості прийнятих і вибулих до середньооблікової кількості працівників) становив 61,1% проти 60,4% у 2007р. Зростання показника відбулось через збільшення (на 2,1 в.п.) рівня вибуття працівників.

Вхідний потік в свою чергу суттєво зменшився на 1,4 в.п. При цьому тільки протягом жовтня–грудня 2008р. з підприємств звільнилось 1166,4 тис. осіб, або 10,4% середньооблікової кількості штатних працівників, що на 4,1 в.п. менше, ніж було прийнято у цьому періоді. Переважна більшість працівників (87,9%), як і в 2007 році, залишила робочі місця за власним бажанням. Кількість працівників, вивільнених у зв'язку зі скороченням штатів, зменшилась на 9,0%, а її частка по відношенню до середньооблікової кількості штатних працівників – на 0,1 в.п. Використання робочої сили у 2008р. характеризувалося значним збільшенням обсягів вимушеної неповної зайнятості, в основному протягом останнього кварталу. Кількість працівників, які з ініціативи адміністрації були переведені на скорочений робочий день (тиждень), у 2008р. порівняно з попереднім роком збільшилась в середньому по економіці та у промисловості в 2,4 рази. На 41,8% зросла кількість працівників, яким надавались вимушені адміністративні відпустки, у промисловості – на 14,9%.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Дані сезонно не скориговані, їх джерело – інтернет-сторінка Євростату: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat> (станом на 20.03.2009р.)
2. Інтернет-сторінка Євростату: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>.

РЕЗЮМЕ

В статті визначено провідні фактори, що обумовлюють інтенсивність трудових потоків під впливом сучасного стану національного ринку праці і соціально-економічних процесів в Україні. В роботі обґрунтовано тенденції подальшого зростання глибини і швидкості вихідних трудових потоків

Ключові слова: ринок праці, соціально-економічні процеси в Україні, інтенсивності трудових потоків

РЕЗЮМЕ

В статье выявлены ведущие факторы, обуславливающие интенсивность трудовых потоков под влиянием современного состояния национального рынка труда и социально-экономических процессов в Украине. В работе выявлены тенденции дальнейшего роста скорости и интенсивности трудовых потоков.

Ключевые слова: рынок труда, социально-экономические процессы в Украине, интенсивности трудовых потоков

SUMMARY

In article the leading factors causing intensity of labour streams under influence of a state of the art of a national labour market and social and economic processes in Ukraine are revealed. In work tendencies of the further growth of speed and intensity of labour streams are revealed.

Keywords: labor market, socio-economic processes in Ukraine, the intensity of labor flows

ЕКОНОМІКО – СТАТИСТИЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВПЛИВУ ФАКТОРІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Нефьодова Ю.В., ст. викладач кафедри інвестиційного менеджменту Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган – Бараноського

Постановка проблеми. Активізація інвестиційної діяльності, на сучасному етапі розвитку України, є однією з головних умов успішних ринкових перетворень та економічного росту нашої держави. В умовах фінансової кризи важливими є якісні зрушення в економічних процесах галузей, що випускають продукцію широкого вжитку, до яких, зокрема, відноситься легка промисловість. У зв'язку з цим, набувають особливої актуальності питання, пов'язані з вивченням особливостей формування сприятливих умов інвестиційного середовища для підвищення ефективності функціонування підприємств легкої промисловості.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Різні аспекти розвитку цієї галузі розглядаються в наукових працях А.П. Гречан, І.В. Колос, І.М. Кулінич, О.А. Луговського, Л.А. Лякович, Ю.В. Махнорілова, Г.Г. Савінова, В.Ф. Столярова, Ю.В. Чорного, Ю.Ю. Ямко та ін. Разом з тим методичні питання аналізу впливу основних факторів на ефективність діяльності підприємств легкої промисловості розглянуті недостатньо.

Виділення невирішеної проблеми. На результативність діяльності підприємства діє ціла низка факторів інвестиційного середовища. Урахування їх сукупного впливу є складною задачею, адже окрім їх різновекторного спрямування, існують складності від добору показників, які характеризують ці фактори, та їх простого статистичного обрахування до формалізації форми взаємозв'язку.

Результати дослідження. За даними статистичної звітності 18 підприємств легкої промисловості Донецької області 16 підприємств мають або збитки або нульову рентабельність.

Існує припущення, що переважна більшість підприємств приховують від державних органів реальні величини прибутків, адже виглядає економічно не доцільним продовжувати протягом багатьох років збиткову діяльність (відзначимо, що майже всі підприємства є приватизовані!).

Більш глибоке вивчення діяльності підприємств з точки зору ефективності їх функціонування дозволяє виконати широко вживаний фінансовий аналіз. За відомою методикою розраховуються основні показники ліквідності балансу, фінансової стійкості підприємства, ділової активності, ринкової стійкості.

Виходячи з результатів аналізу фінансових коефіцієнтів, можна зробити такі висновки:

по-перше, виходячи з коефіцієнтів ліквідності, переважна більшість підприємств легкої промисловості є неліквідними. Коефіцієнт абсолютної ліквідності є найбільш жорстким критерієм платоспроможності й ліквідності підприємства і показує, яку частину короткострокової заборгованості воно може погасити в поточний момент або найближчим часом. Теоретично достатнім вважається, якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності 0,2–0,35. Це означає, що підприємство на 20–35 % може в поточний момент погасити всі свої короткострокові борги, і платоспроможність його є нормальною. Такий показник ще називають коефіцієнтом платоспроможності. Демонструючи загальну тенденцію до зниження коефіцієнта абсолютної ліквідності, близькі до нормативних значень мають лише 5 із 18 досліджуваних підприємств. Показник загального коефіцієнта ліквідності вимірює загальну ліквідність і показує, якою мірою поточні